

Handläggare:
Pille Pensa-Hedström 08-508 35 449
Anna Sundbom 08-508 35 455
Eva Hellstrand 08-508 35 546

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 26 september 2012

Ärende 6

Svar på skrivelse om likvärdig vuxenutbildning och sfi

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden hänvisar till arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Charlotte Svensson
Arbetsmarknadsdirektör

Leif Styfberg
Avdelningschef

Lars Brandt
Avdelningschef

Sammanfattning

Karin Gustafsson (S), har i en skrivelse påtalat rätten till likvärdig skolgång. Socialdemokraterna har i redovisningar från förvaltningen noterat skillnader mellan skolors resultat både när det gäller sfi och den kommunala vuxenutbildningen.

Förvaltningen diskuterar likvärdighetsbegreppet och redovisar resultat från den kommunala vuxenutbildningen och sfi. Utifrån ovanstående analys, skolornas kvalitetsarbete, erfarenheter från skolbesök och med hänsyn tagen till skillnaderna i elevunderlaget på skolorna bedömer förvaltningen att skillnaderna mellan skolor och utförare inom sfi ligger inom normala nivåer.

Inom komvux finns märkbara skillnader mellan utbildningsanordnare i den redovisade kursen Matematik A. Det är dock svårt att svara på om skillnaderna rymms inom normala nivåer eftersom det finns så många faktorer som påverkar studieresultatet för den enskilde. Förvaltningen kommer dock särskilt att bevaka resultaten när det gäller distansstudier samt frågan kring betyg och bedömning i samband med den nya betygsskalan från 1 juli 2012.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av utvecklings- och utredningsstaben samt SFI-avdelningen i samverkan med vuxenutbildningsavdelningen.

Bakgrund

Karin Gustafsson nämner att i arbetsmarknadsförvaltningens redovisning för 2011 syns vissa skillnader mellan skolor när det gäller sfi. Exempel ges från A-kursen i sfi från läsåret 2010/2011 där 76 % klarar godkänt hos en utbildningsanordnare medan resultaten hos en annan anordnare är 100 % godkända. Vidare noterar Karin Gustafsson att redovisningen för komvux inte sker per anordnare samtidigt som förvaltningen skriver att resultaten skiljer sig mycket åt mellan anordnare boende på utbildning och utbildningsform. För att få en överblick angående situationen när det gäller skillnader mellan olika utbildningsanordnare önskar Karin Gustafsson följande:

- En redovisning av resultat för vuxenutbildningen per anordnare för några centrala utbildningar såsom matematik eller engelska samt någon praktisk utbildning. Redovisningen bör uppdelas mellan distans och annan undervisning.
- En analys som visar om skillnaden mellan utförare inom sfi och komvux ligger inom normala nivåer.

Ärendet

Likvärdig utbildning är en utgångspunkt för all vuxenutbildning i Stockholms stad. Varje elev ska ges förutsättningar att nå de individuellt satta målen genom en varierad och flexibel undervisning. Individens förkunskaper och erfarenheter ska ligga till grund för fortsatt lärande. Studierna ska avslutas när de individuella utbildningsmålen har uppnåtts.

I skrivelsen efterfrågas om skillnader mellan olika skolor och utförare ligger inom normala nivåer. Vad som avses som normala nivåer är svårdefinierat och det är

många olika faktorer som spelar in. För att analysera skillnader mellan olika utförare måste man se på resultaten över tid och därefter dra slutsatser.

För att kunna närma sig frågan om likvärdighet har förvaltningen utgått från Skolverkets rapport om likvärdig utbildning i svensk grundskola, publicerad våren 2012¹. Förvaltningen anser att det resonemang som förs kring likvärdighet är relevant även för vuxenutbildningen, eftersom all utbildning utgår från en gemensam värdegrund. I rapporten resonerar Skolverket på sidan 12-13 om vad som menas med likvärdighet:

”På ett sätt kan statens krav på utbildningen sägas vara absolut – eleverna ska ha lika tillgång till utbildning och utbildningen ska vara av likvärdig kvalitet över landet. I praktiken är det förstuds knappast möjligt att uppnå några absoluta nivåer i dessa avseenden. Kvaliteten på utbildningen avgörs till en del av vilka lärare och vilken skola eleven går i. Alla lärare och skolor kan inte bli exakt lika ”skickliga” på att ge alla elever möjligheter att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar – men skolsystemet kan vara mer eller mindre likvärdigt i dessa avseenden.

När det kommer till att kompensera för elevernas skilda förutsättningar ställs inga absoluta krav: det ska vara en strävan efter att kompensera, skolan har enligt läroplanen ett ”särskilt ansvar” för de elever som har sämre förutsättningar att nå målen och elever som riskerar att inte nå målen ska få särskilt stöd. Därmed blir det också vanskligt att avgöra när det svenska skolsystemet är ”tillräckligt bra” på att kompensera för elevernas skilda förutsättningar. I rapporten Morgondagens medborgare uttrycks det på följande vis:

’Om skolsystemet visar på betydande skillnader mellan flickor och pojkar, mellan elever från olika samhällsklasser, mellan elever med olika migrationsbakgrund, mellan elever som går i olika skolor eller bor i olika landsändar – då finns det skäl att misstänka att likvärdigheten inte är tillfyllest. Men exakt var gränsen går för vad som är betydande skillnader i resultat, finns inte angivet i styrdokumentet. (Skolverket 2010a s 60)’

Det finns alltså inget givet mått på om/när skolsystemet är tillräckligt likvärdigt. Det går däremot att i olika avseenden jämföra likvärdigheten i det svenska skolsystemet med andra länder och det går att beskriva utvecklingen i Sverige över tid: har skolan blivit mer eller mindre likvärdig?”

Med utgångspunkt i Skolverkets tolkning av likvärdighetsbegreppet har förvaltningen tagit fram en redovisning av resultaten hos sfi och kommunal vuxenutbildning för att analysera om skillnader mellan utförare i Stockholms stad ligger inom normala nivåer. För sfi redovisas betygsstatistik för de sju-elva senaste läsåren per

¹ Skolverkets rapport 374. Likvärdig utbildning i svensk grundskola? En kvantitativ analys av likvärdighet över tid. 2012.

utbildningsanordnare för de tre studievägarna samt resultatet för det senaste läsåret per studieväg för samtliga utbildningsanordnare (inklusive de nya för läsåret). För komvux redovisas andel godkända det senaste läsåret på kurserna matematik A och medicinsk grundkurs per utbildningsanordnare i jämförelse med nationella resultat. Observera att elevantalet varierar kraftigt mellan olika utbildningsanordnare och kurser, vilket gör att jämförelser mellan mycket små och stora utförare kan bli missvisande då slumpen har en större inverkan på resultatet i kurser med få deltagare.

Analys av skillnader mellan utförare av sfi

SFI Stockholm har sammanställt statistik för de senaste elva årens betygsresultat för kurs D och de senaste sju läsårens betygsresultat för kurserna A, B och C. Sammanställningen är gjord för att tydliggöra hur skillnader mellan skolor har utvecklats över tid. Av statistiken kan SFI Stockholm utläsa att det generellt är en positiv trend på alla kurser och att andelen som når godkänt betyg har ökat under perioden. Sammanställningen visar också att skillnaderna mellan olika skolor minskat det senaste läsåret, undantaget kurs 1B. En av utförarna, ABF, utmärker sig med att relativt konstant nå mycket goda resultat.

Under perioden som redovisas har ett antal förändringar inom sfi genomförts på nationell nivå: nya och förändrade kursplaner, nytt betygssteg, nationella slutprov för kurserna C och B samt sfi-bonus har införts. På det kommunala planet har det varit flera avtalsperioder som även det har inneburit vissa organisatoriska och pedagogiska förändringar i verksamheten.

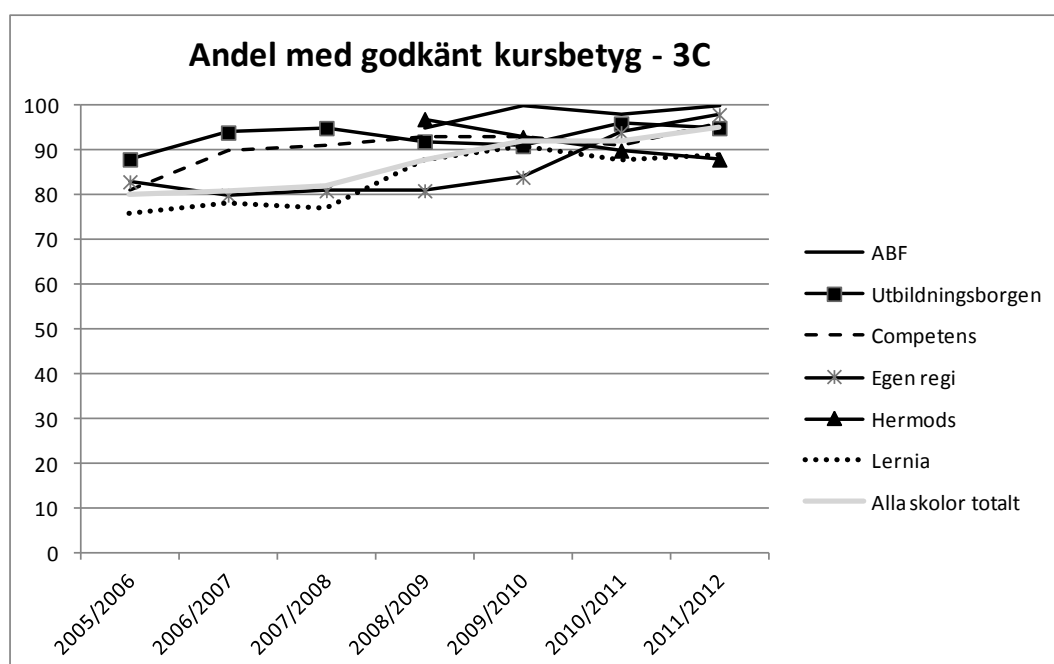
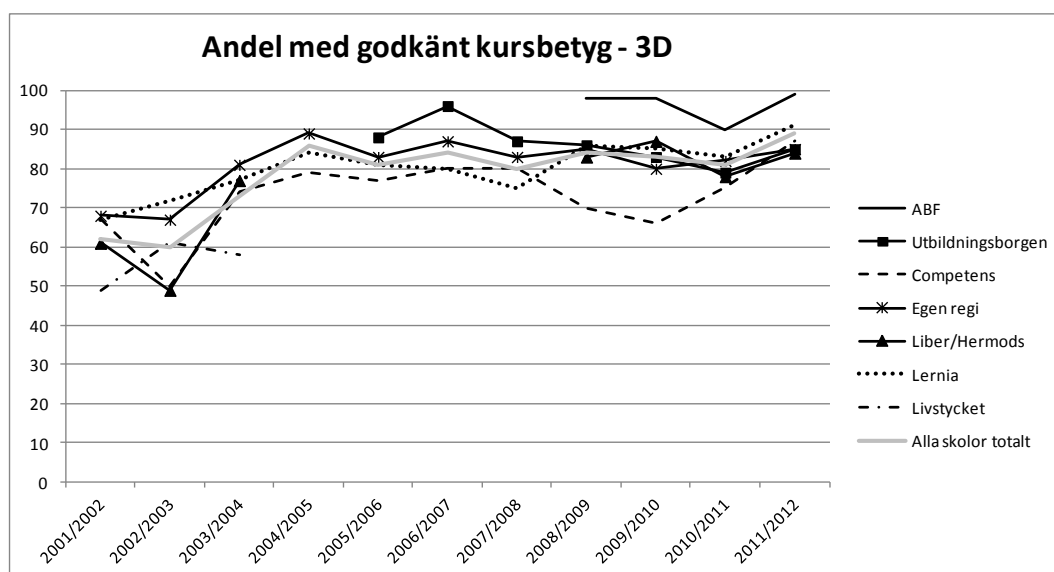
Av statistiken framkommer att det finns störst skillnad mellan skolorna på kurs 1B. På denna kurs är skillnaderna mellan skolorna för stora vilket SFI Stockholm också har uppmärksammat i bilagan till verksamhetsberättelsen för 2011. Även om resultaten det senaste läsåret har förbättrats är spridningen för stor. Statistiken visar att det finns stora hopp mellan olika läsår för denna målgrupp vilket SFI Stockholm bedömer grunda sig i en osäkerhet i bedömningen av nivån.

Det är en relativt liten andel som studerar på studieväg 1, ca 5 % av den totala volymen, men det är en målgrupp som särskiljer sig i det att de behöver en hög grad av kontinuitet och långsiktighet i utbildningen. Även den lärarkompetens som krävs skiljer sig genom att lärare behöver fördjupade kunskaper i bland annat litteracitet som inte bara handlar om att läsa och skriva utan att individen framför allt kan använda sina kunskaper i olika sammanhang och i olika syfte. Målet är funktionell, kulturell och kritisk litteracitet.² SFI Stockholm är medveten om att un-

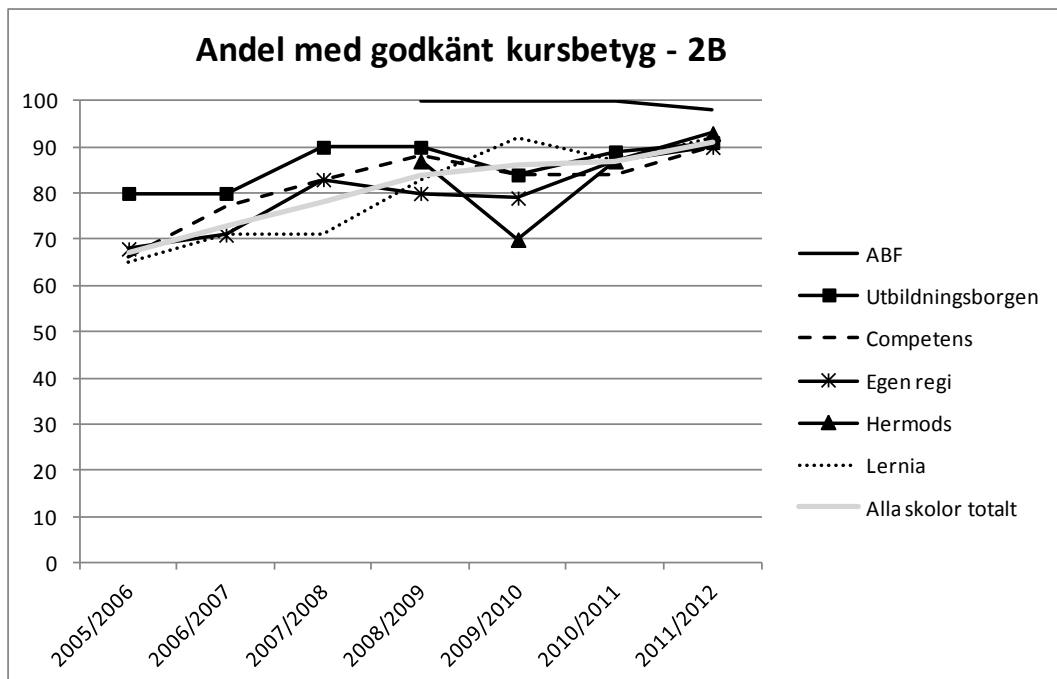
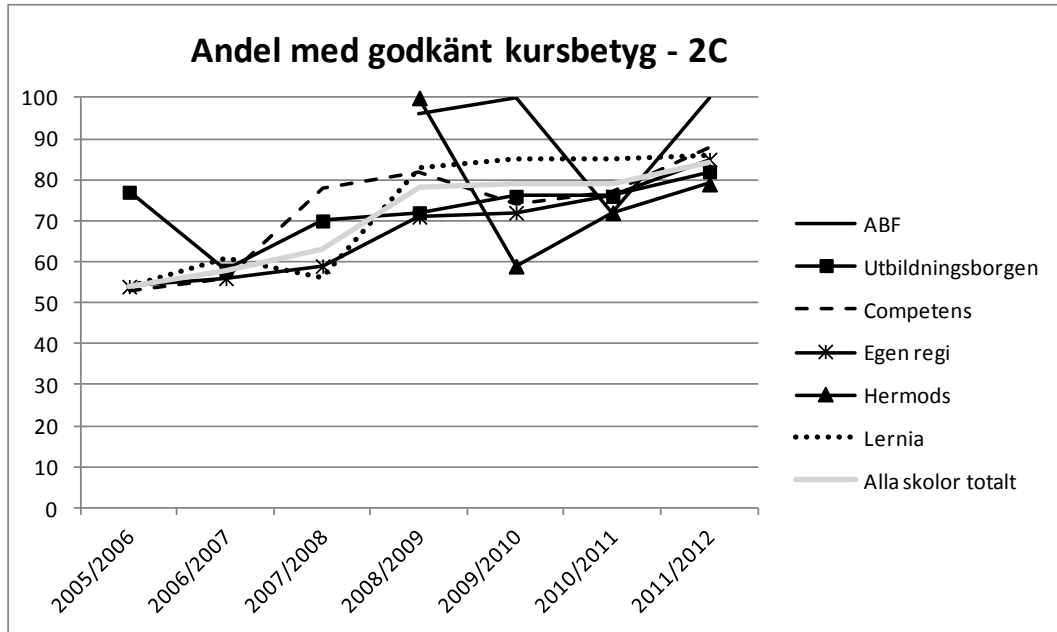
² SOU 2003:77 Vidar vägar och vägen vidare s.271

dervisningen för elever på studieväg 1 är en utmaning som kräver en utvecklad lärarkompetens och som staden fortsätter att arbeta långsiktigt med. Förvaltningen utreder hur staden på bästa sätt kan organisera utbildningen i ett långsiktigt perspektiv för att möta den här målgruppens specifika behov.

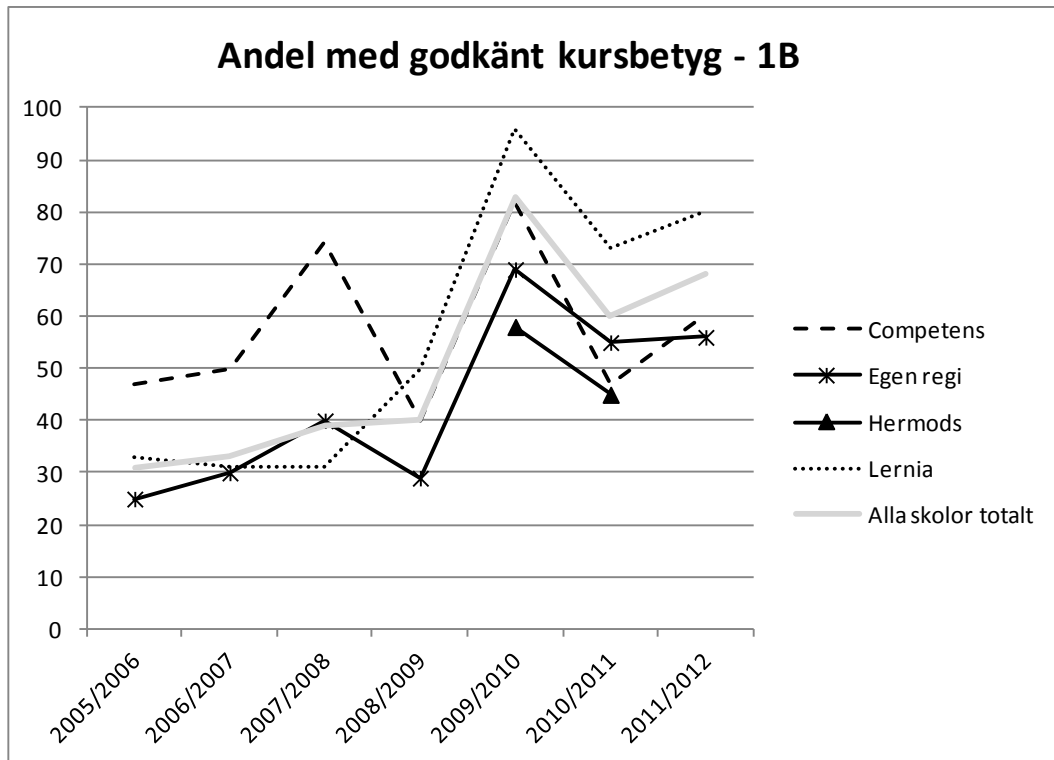
Betygsstatistik över tid studieväg 3

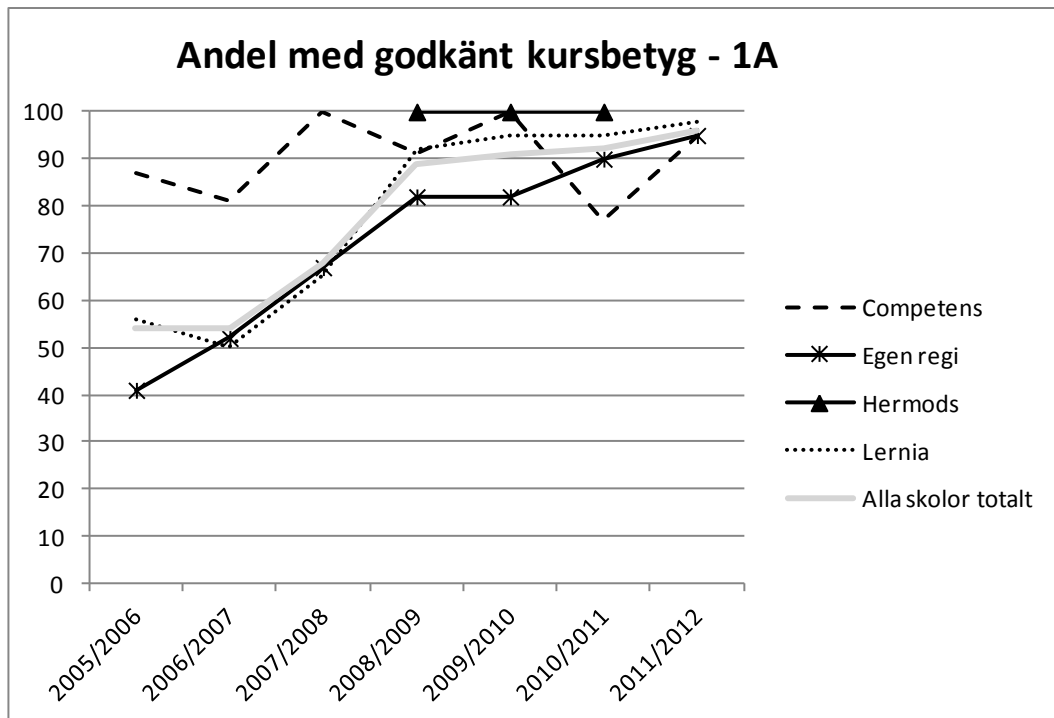

Betygsstatistik över tid studieväg 2

Betygsstatistik över tid studieväg 1

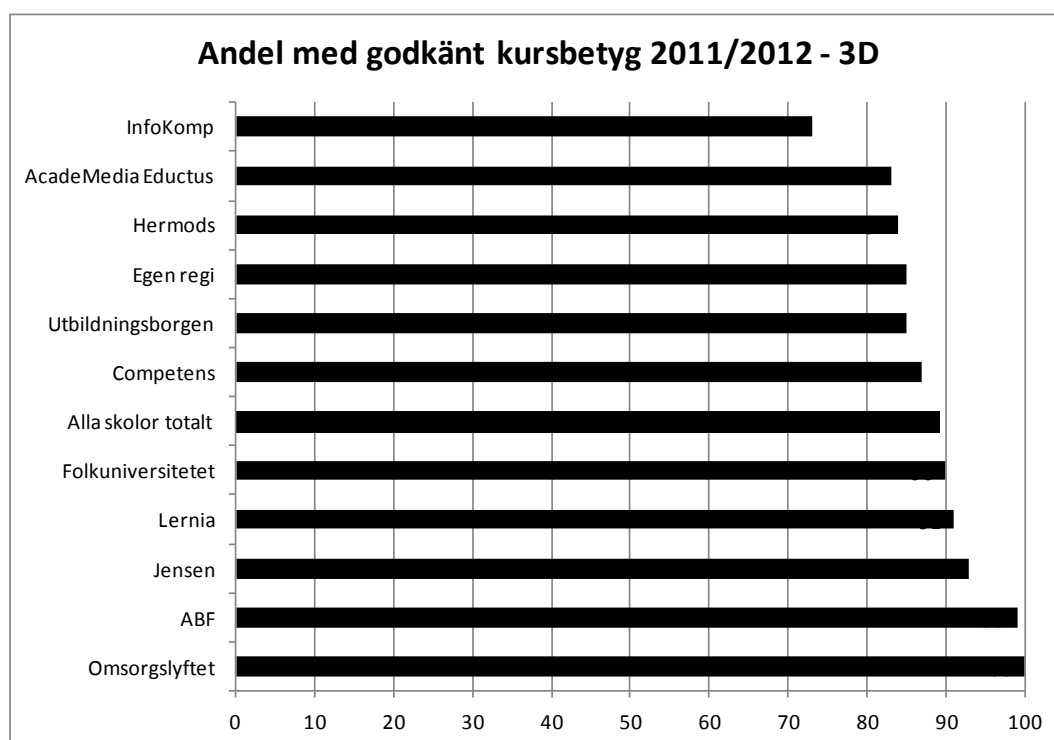

Läsåret 2011/2012

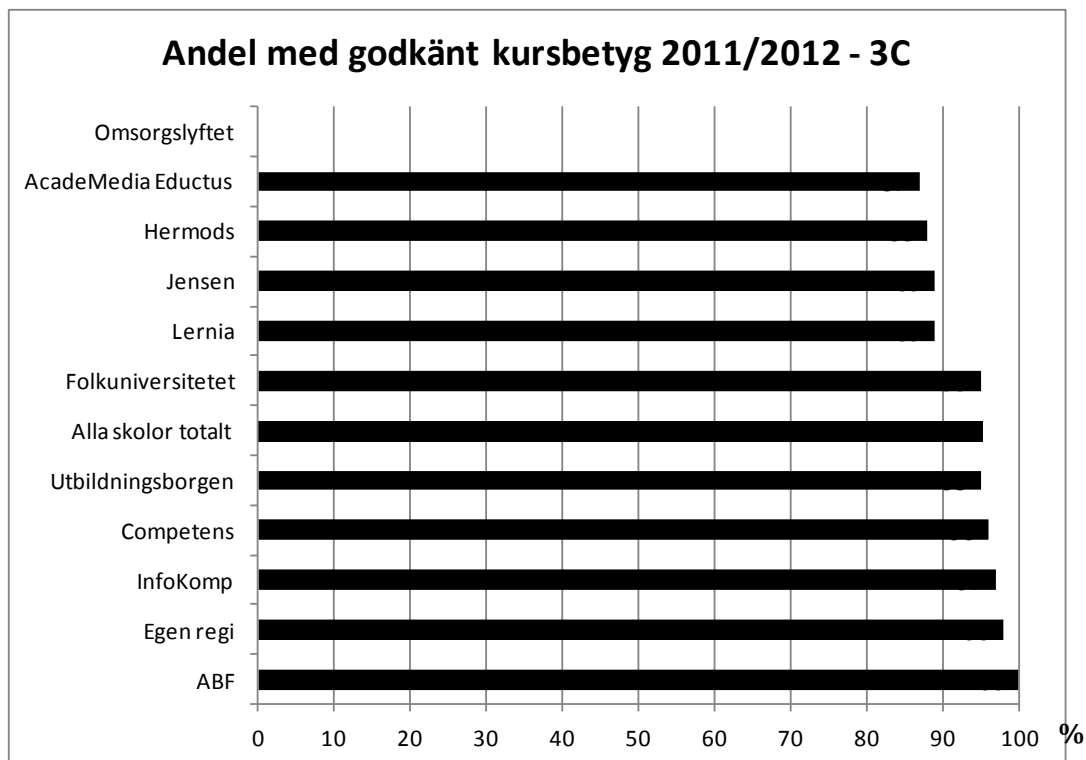
Den 1 juli 2011 skrev staden avtal med ett antal nya utförare av sfi. SFI Stockholm har gjort en sammanställning av andelen kursbetyg där även de nya skolorna finns med. Av statistiken kan SFI Stockholm utläsa att det utökade antalet utförare också har medfört en ökad spridning mellan skolorna på slutkurserna 3D, 2C och 1B.

Betygsstatistik läsåret 2011/2012 studieväg 3

Antal elever som redovisas i diagrammet

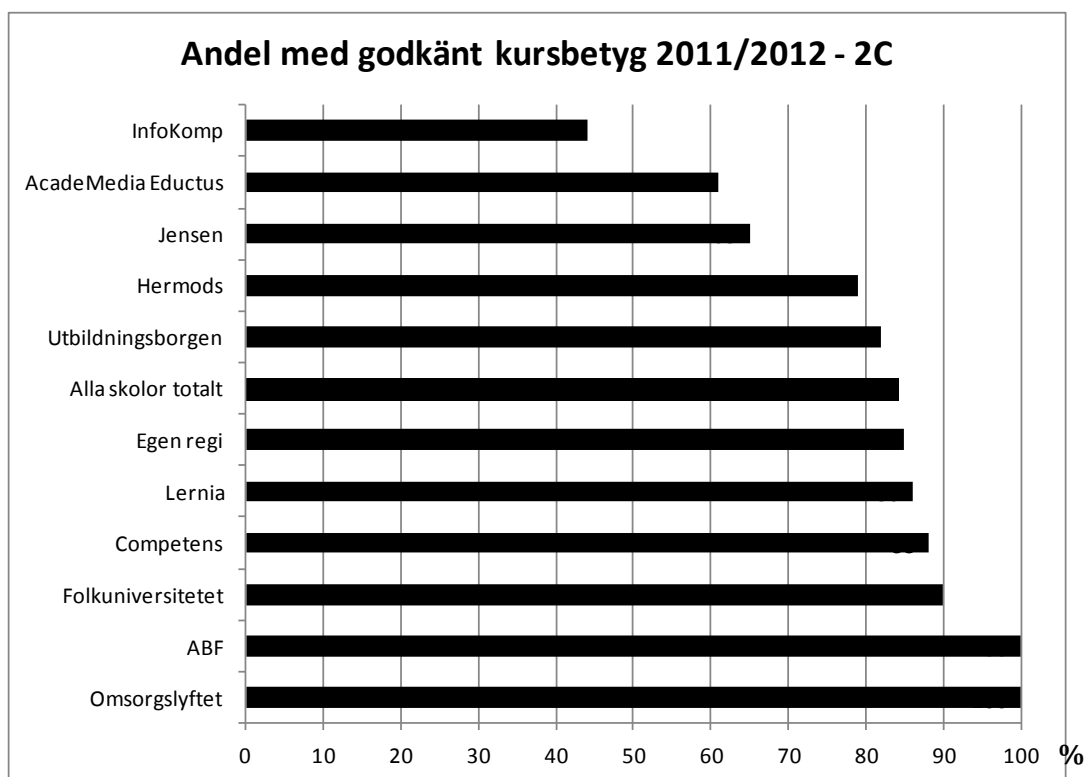
ABF	195	Folkuniversitetet	82	Lernia	776
AcadeMedia Eductus	63	Hermods	168	Omsorgslyftet	1
Competens	195	InfoKomp	22	Utbildningsborgern	214
Egen regi	427	Jensen	14	Stockholm	2147

Antal elever som redovisas i diagrammet

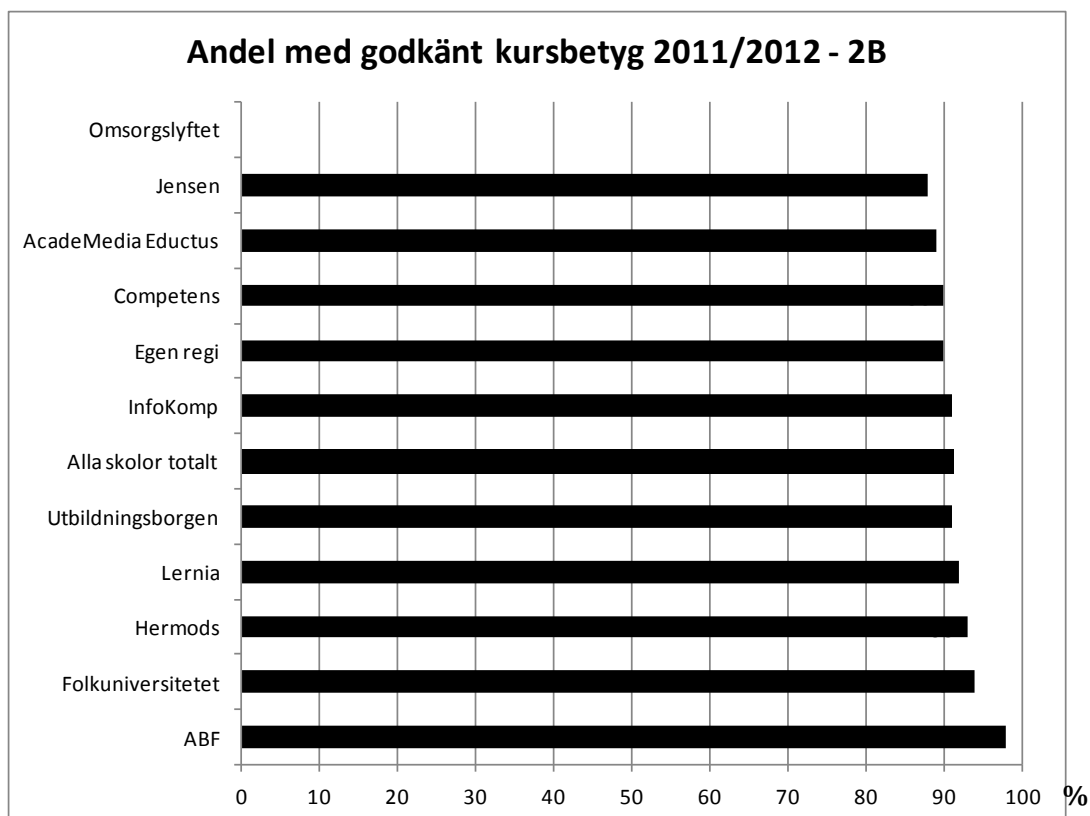
ABF	206	Folkuniversitetet	94	Lernia	443
AcadeMedia Eductus	104	Hermods	118	Omsorgslyftet	0
Competens	102	InfoKomp	35	Utbildningsborgen	139
Egen regi	206	Jensen	19	Stockholm	1463

Betygsstatistik läsåret 2011/2012 studieväg 2

Antal elever som redovisas i diagrammet

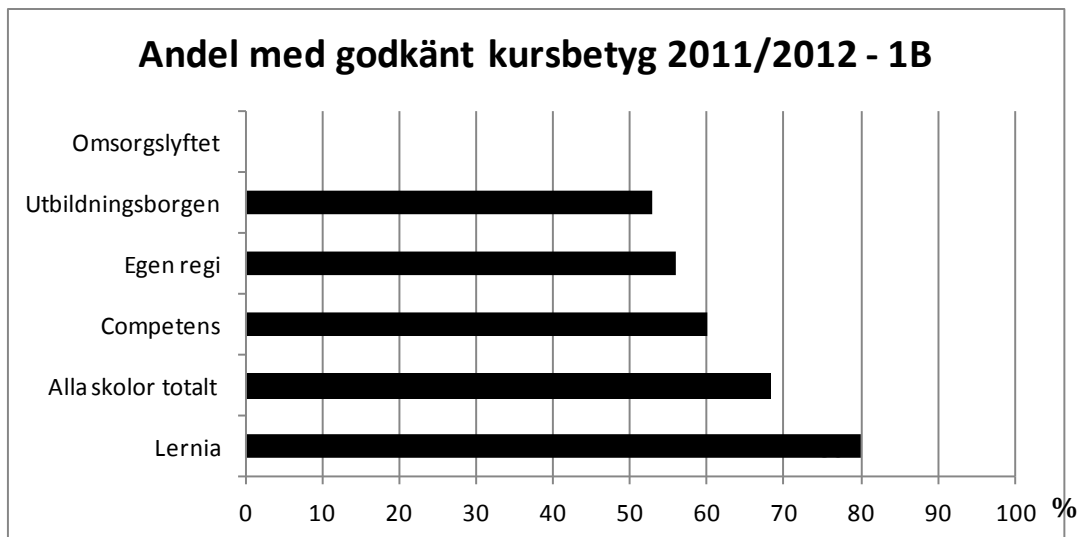
ABF	25	Folkuniversitetet	40	Lernia	614
AcadeMedia Eductus	38	Hermods	76	Omsorgslyftet	2
Competens	172	InfoKomp	18	Utbildningsborgern	160
Egen regi	182	Jensen	20	Stockholm	1335

Antal elever som redovisas i diagrammet

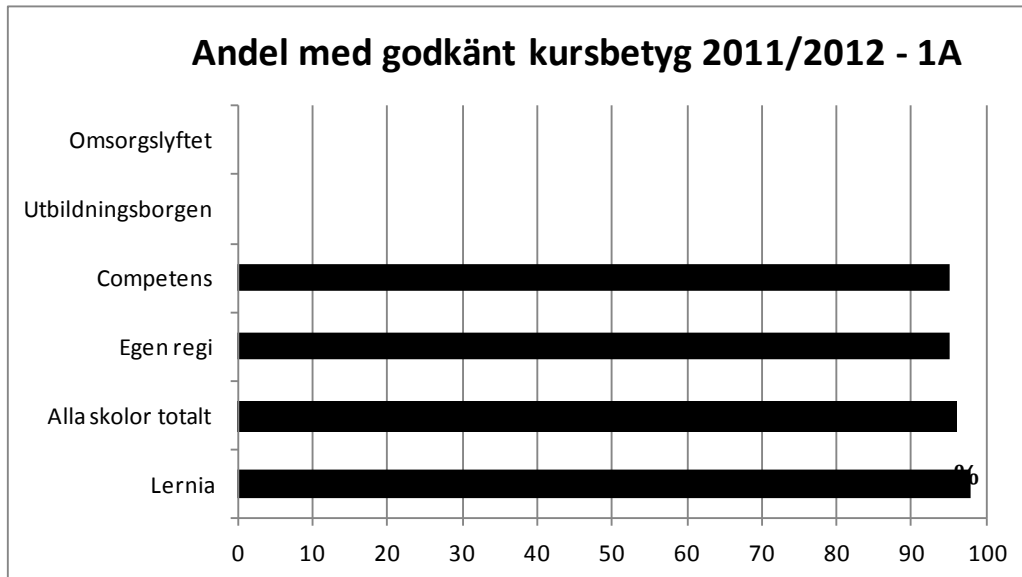
ABF	43	Folkuniversitetet	66	Lernia	652
AcadeMedia Eductus	62	Hermods	94	Omsorgslyftet	0
Competens	287	InfoKomp	23	Utbildningsborgen	165
Egen regi	204	Jensen	17	Stockholm	1608

Betygsstatistik läsåret 2011/2012 studieväg 1

Antal elever som redovisas i diagrammet

Competens	10	Omsorgslyftet	0
Egen regi	16	Utbildningsborgern	15
Lernia	41	Stockholm	82

Antal elever som redovisas i diagrammet

Competens	19	Omsorgslyftet	0
Egen regi	38	Utbildningsborgern	0
Lernia	66	Stockholm	123

Sammanfattande slutsats sfi

Utifrån ovanstående analys, skolornas kvalitetsarbete, erfarenheter från skolbesök och med hänsyn tagen till skillnaderna i elevunderlaget på skolorna bedömer förvaltningen att skillnaderna mellan skolor och utförare ligger inom normala nivåer.

Redovisning av resultat inom kommunal vuxenutbildning

Från och med läsåret 2011/2012 började en ny avtalsperiod inom den kommunala vuxenutbildningen. Nya utbildningsanordnare har tillkommit medan andra finns kvar sedan tidigare. I tabellerna nedan redovisas andel godkända betyg i matematik A samt medicinsk grundkurs uppdelat på fyra *huvudinriktningar* i kursutbudet hos varje utbildningsanordnare; allmänna teoretiska kurser, distanskurser, vårdkurser samt övriga yrkeskurser. I gruppen distans ingår utbildare som helt eller i huvudsak genomför sina utbildningar på distans. Det gör att de bildar en egen grupp i redovisningen.

Andel godkända inom den kommunala vuxenutbildningen, läsåret 2011/2012, Matematik A (MA1201)

Anordnare – allmän	Antal betyg	Andel godkända betyg (G, VG, MVG), %
Åsö vuxengymnasium	404	56
ABF	77	68
Competens	15	73
Folkuniversitetet	29	62
InfoKomp	15	60
Kungsholmens utbildnings- centrum	18	50
Stadsmissionen	9	56
Anordnare - distans		
Jensen	89	47
Hermods	33	30
Miroi	4	100
NTI	89	78
Anordnare - vård		
Omsorgslyftet	32	59
SweJa	16	88
Anordnare – övriga yrke		
Lernia	118	78
Teknologiskt institut	1	100
Samtliga	949	61
Andel godkända betyg, Ma A, riket, kalenderåret 2011: 73 %		

Andel godkända inom den kommunala vuxenutbildningen, läsåret 2011/2012, Medicinsk grundkurs (OMV1209)

Anordnare – allmän	Antal betyg	Andel godkända betyg (G, VG, MVG), %
Åsö vuxengymnasium	86	85
InfoKomp	2	100
Stadsmissionen	5	100
Anordnare - distans		
Jensen	8	100
Hermods	9	56
Miroi	2	100
NTI	8	100
Anordnare - vård		
Consensum	3	100
Didaktus	27	89
Kompetensutv institutet	152	93
Lärgården	93	89
Medlearn	106	94
Omsorgslyftet	64	77
Svensk vård och kompetens	9	56
SweJa	88	86
Anordnare – övriga yrke		
Lernia	22	95
Samtliga	684	89
Andel godkända betyg, OMV 1209, riket, kalenderåret 2011: 89 %		

Det är svårt att besvara frågan om skillnaderna i resultat inom den kommunala vuxenutbildningen för dessa redovisade kurser håller sig inom normala nivåer. Om man ser till matematikresultaten varierar dessa mest. Bortser vi från de utbildningsanordnare som har mycket få deltagare (där jämförelsen blir missvisande) syns vissa problem med distansundervisningen i matematik. Två distansutbildare, Jensen och Hermods, har färre än 50 % godkända betyg på kursen matematik A.

Problematiken med distansstudier har uppmärksammats av förvaltningen tidigare, se bilaga till verksamhetsberättelse 2011 samt ”Matematikresultat från 2011 utifrån kurslängd och utbildningsform”, Dnr AMN 2012-0142-6.0 De distansstuderande har generellt något sämre resultat i matematik än de som läser i klassrum. Undantaget är NTI som för detta läsår väsentligt förbättrat sina resultat i Matematik A från 49 % till 78 % godkända betyg. Här finns all anledning att undersöka orsaker till de positiva resultaten och eventuella framgångsfaktorer när det gäller undervisningen. En större utbildningsanordnare med bra resultat inom Matematik A är också Lernia som i likhet med NTI nått 78 % godkända betyg. För

övrigt fortsätter problematiken med svaga resultat inom matematik för alla större utbildningsanordnare. Förvaltningen har vidtagit flera åtgärder i syfte att förbättra förutsättningarna för studerande som också beskrivs i tertiärrapport två. Orienteringskurser på olika nivåer har inrättats som stöd till de nya kursplanerna, ett seminarium har genomförts och en inspirationskonferens planeras till hösten tillsammans med Göteborg och Malmö. En kartläggning av resultat och samband mellan kurslängd och studieform har genomförts. Kartläggningen visar att studieformen har den största betydelsen för högre resultat. Diagnostiska prov kommer att genomföras i samband med kursstart till Matematik 1, samma prov som inom ungdomsskolan, i syfte att ytterligare kunna individanpassa kursen.

En större likhet när det gäller resultat syns för exemplet med medicinsk grundkurs som är en kurs som genomförs av många utbildningsanordnare. För jämförbara större utbildningsanordnare är andelen godkända betyg väl i nivå med riket, med endast något sämre resultat för Omsorgslyftet med 77 % godkända betyg.

Sammanfattningsvis finns det anledning att vara uppmärksam på skillnader i resultat mellan utbildningsanordnare inom vuxenutbildningen. Frågan är dock vilka förklaringar som finns till dessa skillnader. Studieformen kan t ex ha en viss betydelse när det gäller matematik. Här behövs en bra studievägledning som ger den studerande information om vilka förutsättningar som finns inom distans- respektive klassrumsstudier. Det är också viktigt att arbeta med frågor kring betyg och bedömning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen fortsätter de redan påbörjade insatserna om bedömning och betygssättning för att öka likvärdigheten och ytterligare jämna ut skillnader mellan olika utförare av komvux och sfi. Detta arbete kommer att intensifieras eftersom kunskapskraven med ny betygsskala infördes 1 juli 2012 vilket innebär att lärare måste sätta sig in i de nya styrdokumenterna och hur detta påverkar undervisning och bedömning.

Bilaga:

Skrivelse om likvärdig vuxenutbildning och sfi